

Vec C-36/20 PPU

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

25. január 2020

Vnútroštátny súd:

Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. január 2020

Odvolaťka:

Ministerio Fiscal

Odporca v odvolacom konaní:

VL

Predmet konania vo veci samej

Odsun štátneho príslušníka tretej krajiny.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Určiť, či vyšetrovacích sudcov možno považovať za orgán, pred ktorým žiadatelia o medzinárodnú ochranu môžu vyjadriť vôľu požiadať o túto ochranu. Ak áno, objasniť určité právne následky, ktoré vyplývajú zo skutočnosti, že vyšetrovacích sudcov možno považovať za taký orgán.

Právnym základom je článok 267 ZFEÚ.

Prejudiciálne otázky

1. Článok 6 ods. 1 druhý pododsek smernice 2013/32/EÚ upravuje prípad, keď sa žiadosti o medzinárodnú ochranu pod[ajú] iným orgánom, ktoré podľa vnútroštátneho práva nie sú príslušné pre ich registráciu, pričom v takom prípade členské štáty zabezpečia, aby sa registrácia uskutočnila najneskôr do šiestich pracovných dní od podania žiadosti.

Má sa toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že vyšetrovací sudcovia príslušní rozhodovať o zaistení cudzincov v súlade so španielskym právom sa považujú za jeden z týchto „iných orgánov“[, ktoré] síce nie sú príslušné na registráciu žiadosti o medzinárodnú ochranu, no žiadatelia pred nimi môžu vyjadriť vôľu podať takú žiadosť?

2. Ak sa vyšetrovací sudca považuje za jeden z týchto orgánov[,] má sa článok 6 ods. 1 smernice 2013/32/EÚ vykladať v tom zmysle, že tento sudca musí poučiť žiadateľa o tom, kde a ako možno podať žiadosť o medzinárodnú ochranu, a že v prípade podania žiadosti musí upovedomiť orgán príslušný podľa vnútroštátneho práva na registráciu a posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu a príslušný správny orgán, aby bol žiadateľovi priznaný nárok na prijímacie opatrenia uvedené v článku 17 smernice 2013/33/EÚ?

3. Ma[jú] sa článok 26 smernice 2013/32/EÚ a článok 8 smernice 2013/33/EÚ vykladať v tom zmysle, že občana tretej krajiny nemožno zaistiť, pokiaľ nie sú splnené podmienky stanovené v článku 8 ods. 3 smernice 2013/33/EÚ, lebo žiadateľ je odvtedy, ako urobí uvedené vyhlásenie pred vyšetrovacím sudcom, chránený zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia?

Uvádzané predpisy práva Únie

- Články 67 a 78 ZFEÚ.
- Články 18, 19 a 21 Charty základných práv Európskej únie.
- Články 6, 9, 12 a 26 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany.
- Články 8, 9, 10 a 17 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu.

Uvádzané vnútroštátne právne predpisy

- Článok 58 ods. 4, články 61 a 62 a článok 64 ods. 5 Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (organický zákon č. 4/2000 z 11. januára o právach a slobodách cudzincov v Španielsku a ich sociálnej integrácii) [Boletín Oficial del Estado (štátny úradný vestník) č. 10 z 12. 1. 2000].
- Články 2, 3 a 5 Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria (zákon č. 12/2009 z 30. októbra, ktorým sa upravuje právo na azyl a doplnková ochrana) [Boletín Oficial del Estado (štátny úradný vestník) č. 263 z 31. 10. 2009].

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Dňa 12. decembra 2019 došlo k zadržaniu provizórneho plavidla, v ktorom sa nachádzal VL spolu s ďalšími 44 mužmi subsaharského pôvodu a ktoré chcelo vstúpiť na územie Španielska. Pasažieri provizórneho plavidla boli nalodení na palubu lode Salvamento Marítimo (námorná záchranná služba), ktorá v ten istý deň zakotvila na ostrove Gran Canaria.
- 2 Po prvej humanitárnej a zdravotníckej pomoci poskytnutej Červeným krížom a Servicio Canario de Salud (Úrad zdravia Kanárskych ostrovov) boli tieto osoby prevezené na policajné stanice, kde boli 13. decembra 2019 upovedomené o zadržaní a poučené o svojich právach. V ten istý deň Subdelegación del Gobierno en Las Palmas (Miestny úrad vlády v Las Palmas) prijal rozhodnutie o vrátení, lebo uvedené osoby sa pokúsili nelegálne vstúpiť na územie Španielska, a požiadali o ich umiestnenie do strediska na zaistenie cudzincov (centro de internamiento de extranjeros, ďalej len „CIE“).
- 3 Dňa 14. decembra 2019 bol VL predvedený pred vnútroštátny súd, Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (Vyšetrovací súd č. 3 v San Bartolomé de Tirajana, Španielsko), aby rozhodol o jeho zaistení v CIE.

Vnútroštátny súd začal predbežné vyšetrovanie a vydal uznesenie, ktorým rozhodol, že prijme vyhlásenie VL, ktorý bol poučený o svojich právach a ktorý mal k dispozícii právnu zástupkyňu a tlmočníka do bambarského jazyka. Boli mu oznámené jeho práva a vyjadril svoj zámer požiadať o medzinárodnú ochranu, lebo vzhľadom na vojnu vo svojej krajine pôvodu, Mali, má oprávnenú obavu pred prenasledovaním z rasových dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a uviedol, že má strach vrátiť sa, lebo mu hrozí smrť. O tomto vyhlásení bola upovedomená Ministerio Fiscal (prokuratúra), ktorá nenamietala proti zaisteniu v CIE.

- 4 Okrem toho žiadosť o medzinárodnú ochranu bola zaslaná na Comisión Española de Ayuda al Refugiado (Španielska komisia pre pomoc utečencom), ktorá uviedla, že nie je dostupné záchytné miesto, ale môže byť dostupné miesto humanitárnej pomoci v Červenom kríži, kým sa nevoľní miesto pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Červený kríž oznámil, že má dostupných 16 miest humanitárnej pomoci, ale že o ne treba požiadať prostredníctvom polície alebo miestneho úradu vlády. Vnútroštátny súd preto požiadal tieto orgány, aby rozhodli o pridelení miesta z humanitárnych dôvodov.
- 5 Tiež bolo vydané opatrenie, ktorým bola polícia vyzvaná, aby vzhľadom na to, že VL a ďalších 25 osôb, v súvislosti s ktorými bol podaný návrh na zaistenie v CIE, vyjadrili svoj zámer požiadať o medzinárodnú ochranu, a vzhľadom na to, že táto žiadosť bola podaná pred orgánom, ktorý podľa vnútroštátneho práva nie je príslušný na jej registráciu, vyhotovila príslušný doklad o vyjadrení vôle podať žiadosť o medzinárodnú ochranu. Uvedené opatrenie bolo vydané s cieľom dodržať článok 6 ods.1 smernice 2013/33, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby sa registrácia uskutočnila najneskôr do šiestich pracovných dní od podania žiadosti. V uvedenom opatrení bolo navyše Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social (ministerstvo práce, migrácie a sociálneho zabezpečenia) okrem iných orgánov verejnej moci vyzvané, aby žiadateľom o medzinárodnú ochranu vzhľadom na to, že nemali prostriedky pre svoje živobytie, poskytlo humanitárne prijímacie miesto.
- 6 Ministerstvo práce, migrácie a sociálneho zabezpečenia oznámilo, že je k dispozícii 12 humanitárnych prijímacích miest, ktoré sa musia prideliť uvedeným žiadateľom podľa kritérií zraniteľnosti. Pokiaľ ide o zvyšných 14 žiadateľov, medzi ktorými sa nachádza VL, rozhodlo sa o ich umiestnení do CIE, lebo neboli dostupné iné humanitárne prijímacie zariadenia ani zariadenia pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Bolo preto vydané uznesenie, ktorým sa nariadilo zaistenie VL v CIE, lebo neexistovalo iné ubytovacie riešenie, aj keď sa konštatovalo, že ho tam nemožno umiestniť za uvedených podmienok, aby sa žiadosť o medzinárodnú ochranu posúdila v uvedenom CIE. Pred jeho odovzdaním do CIE sa na vnútroštátny súd dostavil policajt, ktorý oznámil, že na základe žiadosti uvedenej v bode 4 vyššie bol určený termín rozhovoru o žiadosti o medzinárodnú ochranu pre tie osoby, ktoré ňo požiadali.

- 7 Dňa 18. decembra 2019 prokuratúra podala odvolanie proti uvedenému uzneseniu. Prokuratúra sa domnieva, že toto uznesenie nezodpovedá cieľu, na ktorý je určené, teda vráteniu cudzinca, a že vnútroštátny súd prekročil svoju právomoc, lebo nemá právomoc prijať vyhlásenie o vôli požiadať o medzinárodnú ochranu. Právna zástupkyňa VL tiež podala odvolanie proti uvedenému uzneseniu, lebo sa domnievala, že túto osobu podľa smerníc 2013/32 a 2013/33 nemožno zaistiť v CIE.
- 8 Keďže vnútroštátny súd mal pochybnosti o tom, ako má rozhodnúť o týchto odvolaniach, rozhodol o prerušení konania a predložil Súdnemu dvoru tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom požiadal o jeho prejednanie v nalievavom konaní.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 9 Prokuratúra sa domnieva, že vyšetrovací sudca nie je príslušný na prijatie vyhlásenia o podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu, keďže vyšetrovací sudca nie je jedným z orgánov, pred ktorými možno vyjadriť vôľu požiadať o azyl, uvedených v Ley de Asilo (zákon o azyle). Prokuratúra zastáva názor, že vyšetrovací sudca musí pri rozhodovaní o zaistení len zohľadniť nelegálny pobyt cudzinca s cieľom zaručiť vrátenie do jeho krajiny pôvodu. Domnieva sa, že žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná pred vyšetrovacím sudcom nie je dostatočným dôvodom na nenariadenie zaistenia v CIE. Tiež zastáva názor, že vyšetrovací sudca prekročil svoju právomoc tým, že vo svojom vyhlásení sa štátneho príslušníka tretej krajiny opýtal na túto otázku a hľadal záchytné ubytovacie zariadenie pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu alebo prípadne humanitárne prijímacie zariadenie.
- 10 VL sa domnieva, že vyšetrovací sudca je príslušný prijať vyhlásenie o podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu. Zastáva názor, že vzhľadom na to, že zaistenie v CIE sa nariaďuje s cieľom zabezpečiť vrátenie a že žiadateľov o medzinárodnú ochranu nemožno vrátiť do ich krajiny pôvodu, vyhlásenie o podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu musí spôsobovať účinky od okamihu urobenia tohto vyhlásenia, a preto nemožno nariadiť jeho umiestnenie do CIE.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 11 Článok 6 ods. 1 druhý pododsek smernice 2013/32 stanovuje, že ak sa žiadosť o medzinárodnú ochranu podá iným orgánom, ktorým by takéto žiadosti mohli byť adresované, ale ktoré podľa vnútroštátneho práva nie sú príslušné pre ich registráciu, členské štáty zabezpečia, aby sa registrácia uskutočnila najneskôr do šiestich pracovných dní od podania žiadosti.
- 12 Vnútroštátny súd, Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (Vyšetrovací súd č. 3 v San Bartolomé de Tirajana) sa domnieva, že vyšetrovací sudca je jedným z týchto „iných orgánov“, ktorý síce podľa vnútroštátneho práva

nie je príslušný na registráciu žiadosti, no podľa smernice 2013/32 môže požiadať príslušný orgán o uskutočnenie registrácie najneskôr do šiestich pracovných dní, ako je stanovené v tejto smernici. Zastáva názor, že v prípade, ak by Súdny dvor súhlasil s týmto stanoviskom, vyšetrovací sudca by bol povinný upovedomiť o žiadosti orgán príslušný na registráciu a posúdenie tejto žiadosti a požiadať o určenie termínu na jej podanie. To by znamenalo, že od okamihu upovedomenia príslušného orgánu o žiadosti a registrácie žiadosti by uvedená osoba mala postavenie žiadateľa o medzinárodnú ochranu a bola by chránená zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

- 13 Okrem toho vnútroštátny súd uvádza, že vyšetrovací sudcovia, ktorí sú príslušní rozhodovať o zaistení cudzincov, musia pri tomto rozhodovaní zohľadniť určité okolnosti vymenované v článku 62 organického zákona č. 4/2000 z 11. januára o právach a slobodách cudzincov v Španielsku a ich sociálnej integrácii, medzi ktorými sa nachádza nebezpečenstvo nedostavenia sa pred súd z dôvodu neexistencie bydliska alebo dokladov totožnosti a konanie cudzinca, ktorého cieľom je sťažiť odsun alebo sa mu vyhnúť, predchádzajúce odsúdenie za trestný čin alebo uloženie administratívnych sankcií a iné prebiehajúce trestné konania alebo administratívne sankčné konania, ako aj vážne ochorenie cudzinca. Vnútroštátny súd sa domnieva, že výpočet týchto okolností v uvedenom ustanovení nie je taxatívny.
- 14 Vnútroštátny súd uvádza, že podľa článku 26 smernice 2013/32 žiadateľov o medzinárodnú ochranu nemožno zaistiť. Uvedený článok odkazuje na smernicu 2013/33, ktorá v článku 8 stanovuje zásadu všeobecného zákazu zaistenia žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ako aj prípady, v ktorých je zaistenie prípustné, a možnosť prijať alternatívne opatrenia. Článok 10 ods. 1 druhý pododsek smernice 2013/32 zasa stanovuje, že zaistení žiadateľa sú umiestnení oddelene od ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nepodali žiadosť o medzinárodnú ochranu.
- 15 Vnútroštátny súd sa pritom domnieva, že uvedené smernice ukladajú každému vyšetrovaciemu sudcovi povinnosť poučiť štátneho príslušníka tretej krajiny a opýtať sa ho, či chce požiadať o medzinárodnú ochranu, aby v prípade, ak nie sú splnené podmienky stanovené v uvedenom článku 8, nedošlo k zaisteniu a aby v prípade, ak sa nariadi zaistenie, bolo zaručené, že zaistení žiadateľa o medzinárodnú ochranu budú umiestnení oddelene od ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nepodali žiadosť o medzinárodnú ochranu. Vyhlásenie štátneho príslušníka tretej krajiny, že chce požiadať o medzinárodnú ochranu, by rovnako viedlo k tomu, že by mu vznikol nárok na prijímacie opatrenia stanovené v uvedených smerniciach.